

Crónica do acto en conmemoración do Día das letras galegas 1996

Bolsreira da
EGAP

Paloma González Cuevas

AEgap, sumouse á homenaxe que a Real Academia Galega lle dedica a D. Jesús Ferro Couselo, ó declararlle o Día das letras galegas a este home que dedicou toda a súa vida a fomenta-los sinais de identidade galega. Na súa honra organizouse o día 9 de maio de 1996, unha mesa redonda sobre a súa obra e unha viaxe de interese cultural a Ourense.

Na mesa redonda participou o seu amigo persoal desde os tempos de Compostela, D. José Francisco Ogando Vázquez (académico da Real Academia Galega), que realizou un percorrido pola súa vida persoal, formación e traballo. D. Felipe Senén López (director do Museo Arqueolóxico da Coruña), como alumno seu deu perspectiva de Ferro Couselo como profesor e arqueólogo. D. Ramón Lorenzo, (catedrático de lingüística e literatura galega) realizou unha exposición da súa obra desde o punto de vista lingüístico.

O Día das Letras Galegas, desde que en 1963 se instaura, sempre se lles dedicou a figuras puramente literarias, a escritores, poetas, novelistas, etc., nunca se reparou en que había outros moitos homes, consagrados á investigación e a obra dos cales ten un grande valor científico. Este cambio é importante, xa que supón o recoñecemento de homes que, sen faceren literatura pura, consagraron a súa vida a buscar aquilo que, é o máis entrañable dun pobo de fondas raíces, o que se encontra na historia, na valoración documental e no tesouro artístico que ten Galicia.

D. José Francisco Ogando Vázquez preséntanos a Ferro Coucelo, partindo da relación que tiña co seu tío Xosé Coucelo Bouzas e a influencia que este como eclesiástico e estudioso de moitos aspectos do coñecemento galego ten nel. A súa formación eclesiástica léva-o ó grao de doutor en sagrada teoloxía, aínda que non sente a vocación relixiosa, polo que paralelamente realiza os estudos de bacharelato e filosofía e letras.

Coa chegada da 2ª república, xorde en toda a vida político-social e cultural do país unha grande esperanza que inflúe na grande maioría dos intelectuais. É precisamente cando maior brillantez se produce na vida española e os intelectuais son respectados por tódalas clases políticas. Nesta etapa, Ferro Coucelo licénciase en Historia, e pon de manifesto o seu grande interese polo estudio de calquera manifestación galega, latexando un sentimento galeguista que o levou a participar en institucións como o Partido Galeguista, editorial Galaxia ou o Padroado Rosalía de Castro.

A vocación de Ferro Coucelo é a docencia, a cal exerce durante moitos anos, pero unha vez que remata a guerra, foi sancionado como profesor. A raíz disto ten que desvia-la súa profunda vocación docente, e conseguir ingresar no corpo de arquivistas, arqueólogos e bibliotecarios. En 1921 obtén a praza de bibliotecario da Biblioteca Pública de Ourense e arquivista da Delegación de Facenda. A súa actividade vaise centrar na creación dun arquivo histórico no que recollerá fondos documentais de calquera sitio.

A continuación D. Felipe Senén López Gómez, destaca o traballo que Ferro Coucelo e moitos autores da época realizaron por salva-la identidade de Galicia naqueles momentos difíciles da dictadura, onde o hermetismo e o silencio dominaban en tódolos campos, eles loitaban para mante-lo espírito e o patrimonio de Galicia, e esta loita constante serviu para fortalece-las novas xeracións e que a identidade de Galicia siga aí a pesar de todo.

Ferro quixo manter vivo o espírito de Castelao, ó seguir aquelas directrices que ennobrecían a Galicia. Non foi un home de letras, pero fixo posible que as letras de Galicia seguisen vixentes. É unha persoa que hai que vela na súa globalidade. Interésase por analizar e busca-la orixe para saber cara a ónde imos.

A última exposición corre a cargo de D. Ramón Lorenzo, catedrático de lingüística e literatura galega, o cal parte da base de que a celebración do Día das letras galegas é un ritual que realmente non serve para nada, xa que debería de ser un feito cotián o que practiquémo-lo amor pola lingua, pola terra e por Galicia. Ferro Couselo, nos seus dous volumes de *A vida e a fala dos devanceiros* recolle unha grande cantidade e moi diversos documentos medievais, algúns de grande importancia, da provincia de Ourense, os cales teñen un indubidable valor histórico. Estes documentos están escritos en galego, que era o idioma predominante nesa época, o cal era moi rico e se utilizaba na Administración pública. Desde o punto de vista filolóxico, estes documentos non teñen demasiado valor xa que o filólogo necesita o documento orixinal.

Francisco Ogando Vázquez retoma a palabra, para facerlle unha crítica a Ferro, xa que considera que o grande erro de Ferro Couselo foi que, partindo da súa condición de historiador, se axustou ás normas dictadas polo Consello Superior de Investigación Científica e ó cingüirse a elas, no respecto á palabra e non no respecto á grafía. Aínda que Ramón Lorenzo matiza esta crítica ó afirmar que o erro non se basea na grafía senón na falta de coñecemento lingüístico, pola súa condición de historiador e non de lingüista.